

Ekspertgruppen for barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging

Uttalelse - Norsk Lektorlag

Status	Innsendt til Utdanningsdirektoratet Innsendt og bekreftet av instansen via: bb@norsklektorlag.no
Innsendt av	Bjørgulv Vinje Borgundvaag
Innsenders e-post:	bb@norsklektorlag.no
Innsendt dato	14.08.2018
Hvilken organisasjon?:	Norsk Lektorlag Organisasjon (Privat)
Stilling	kommunikasjonssjef og politisk rådgiver

✓ Jeg bekrefter at denne uttalelsen er på vegne av hele oppgitte organisasjon.

Inkluderende fellesskap for barn og unge

Avsender: Kunnskapsdepartementet og Utdanningsdirektoratet

1. INNLEDNING

Kunnskapsdepartementet og Utdanningsdirektoratet ønsker innspill på om ekspertgruppens kunnskapsgrunnlag og analyse oppleves dekkende for både barnehage, grunnskole, videregående opplæring, statlig og lokalt støttesystem. Videre ønsker vi en tilbakemelding og vurdering av ekspertgruppens forslag til et helhetlig system for en inkluderende og tilpasset pedagogisk praksis i barnehage og skole. Det vil også være mulig å foreslå alternative forslag til tiltak, som kan bidra til et bedre tilrettelagt og inkluderende tilbud. Som vedlegg følger oversikt over spørsmålene i den digitale høringen.

Du/dere kan mellomlagre svaret på høringsuttalelsen, og du/dere kan også hoppe over spørsmål underveis.

Du finner Kunnskapsdepartementets høringsbrev nederst på siden.

[Lenke til rapporten](#)

[Lenke til informasjon om høringskonferansene](#)

Takk for at du/dere tar dere tid til å delta i høringsrunden.

2. KUNNSKAPSGRUNNLAGET

Vi ønsker din/deres vurdering av om ekspertgruppens kunnskapsgrunnlag som beskrives i rapportens Del 1, er dekkende.

? Hvis du/dere har innspill til ekspertgruppens forståelse av INKLUDERINGSBEGREPET, kan du/dere utdype dette her:

Jfr. innledningen punkt 1.7.1 i rapporten.

Ingen kommentar fra instansen

? Hvis du/dere har innspill til ekspertgruppens kunnskapsgrunnlag for BARNEHAGE, kan du/dere utdype dette her:

Jfr. Del 1 kapittel 2 i rapporten

Ingen kommentar fra instansen

? Hvis du/dere har innspill til ekspertgruppens kunnskapsgrunnlag for GRUNNSKOLE, kan du/dere utdype dette her:

Jfr. Del 1 kapittel 3 i rapporten

Et økende antall elever mangler grunnleggende kunnskaper og det faglige grunnlaget som er nødvendig for å kunne følge progresjon og henge med i undervisningen på ungdomstrinnet. Erfaringsmessig er dette en delvis årsak til et økende behov for spesialpedagogisk støtte på ungdomstrinnet. Hverken ekspertutvalget eller ansvarlige myndigheter ser ut til å ha funnet noen god løsning på å møte dette, med dagens læreplaner. Norsk Lektorlag understreker derfor betydningen av at de fornyede læreplanene gjennom fagfornyelsen som skal følges fra 2020, LK 20 og LK20s, er konkrete når de skal beskrive læringsforløp og tydeliggjøre progresjon. Norsk Lektorlag finner også at det faglige perspektivet i liten grad er ivaretatt i utredningen. I tillegg til behov for tilstrekkelig spesialpedagogisk kompetanse, er det like viktig at elevene undervises av lærere med tilstrekkelig fordypning i faget.

? Hvis du/dere har innspill til ekspertgruppens kunnskapsgrunnlag for **VIDEREGÅENDE OPPLÆRING**, kan du/dere utdype dette her:

Jfr. Del 1 kapittel 4 i rapporten

Svake prestasjoner i grunnskolen er den viktigste årsaken til frafall i videregående. Når elever med utilstrekkelig faglig grunnlag fra grunnskolen allikevel tilbys en plass i videregående opplæring, har de svake forutsetninger for å kunne lykkes der. Dette får store personlige konsekvenser, og burde vært problematisert i rapporten. **Å «dra» elever gjennom skolesystemet, uten at læringsutbyttet er tilstrekkelig for å starte på neste trinn, er en form for strukturell mobbing som kan gi svært alvorlige personlige konsekvenser.**

Ekspertutvalget viser til at det finnes relativt lite forskning om hvordan det tilrettelegges for elever med særskilte behov i videregående opplæring. Vi savner også lærerperspektivet og mer konkretisering i analysene. Hverdagen i klasserommet beskrives lite, og videregående skole omtales i svært liten grad. I denne sammenheng bør man se nærmere på Jøsendalutvalget, som i NOU 2016:14 belyste at norsk skole i for liten grad bruker mulighetene for organisatorisk differensiering av undervisningen og etterlyste mer kunnskap om pedagogisk differensiering og fleksibel bruk av gruppedifferensiering som læringsstøttende tiltak.

Det bør samtidig påpekes at en del skoler har systematisk tilrettelegging for grupper i perioder, bildet er altså ikke så sort-hvitt som en kan få inntrykk av i Nordahl-utvalgets rapport. I videregående skole er det imidlertid store forskjeller på behovene for hhv. yrkesfag og studiespesialiserende.

Det er en utfordring at dagens praksis i videregående opplæring ikke følger opp alle punkter i opplæringslovens § 5-3 om «sakkunnig vurdering» godt nok. Den sakkyndige vurderingen skal

blant annet *greie ut og ta standpunkt til hva som kan være realistiske læringsmål for eleven og hvilken opplæring som gir et forsvarlig opplæringstilbud.*

Våre medlemmer erfarer at dette allikevel ofte overlates til den enkelte kontaktlærer eller faglærer. Den sakkyndige utredningen kan være utdypende på beskrivelse av vansker og diagnoser, men i mange tilfeller får ikke lektorer og lærere gode nok indikasjoner på hvilken faglig og pedagogisk praksis PP-tjenesten vil anbefale for å gi eleven et best mulig opplæringstilbud. Terminologien i utredningene og hos PPT er også ofte uhensiktsmessig for underviserens oppdrag i klasserommet. Ofte får lærekreftene lite hjelp fra de sakkyndige utredningene, i tillegg til at det ofte foreslås tiltak det ikke er ressurser til å gjennomføre, eller det foreslås tiltak den aktuelle eleven nekter å forholde seg til. Det er beklagelig at utvalget ikke problematiserer hvorfor loven ikke etterleves, og hvem som har ansvaret for dårlig regelverketterlevelse. Våre medlemmer, som primært arbeider som lektorer på ungdomsskolen og i videregående opplæring, savner ofte at PPT anbefaler tiltak hvor ressursbruk er konkretisert og realiserbart. Per i dag legges det opp til at dette er opp til budsjettene for den enkelte skoler.

Norsk Lektorlag støtter ikke en fjerning av enkeltvedtak som grunnlag for rett til

spesialundervisning. Vår erfaring er at enkeltvedtak i større grad utløser tilstrekkelig ressursbruk enn der eleven har behov for spesialpedagogiske støttetiltak, uten å ha enkeltvedtak. Det å fjerne systemet for enkeltvedtak vil ikke løse problemet.

PP-tjenesten må komme tidligere inn ved behov og samarbeide tettere med elevens kontakt- og faglærere. Det må være rom for å prøve ut enkle tiltak over korte tidsperioder, med fleksibel bruk av spesialpedagogisk støttesystem sett fra lærers og elevs perspektiv. For å kunne legge til rette for brukbare råd og anvisninger, må samtlige spesialpedagogiske rådgivere og spesialpedagogisk ansatte kunne delta i ordinær undervisning. Det vil kunne gi en høyere relevans av foreslåtte tiltak.

Overgangen mellom ungdomsskole og videregående opplæring er sårbar. Den organisatoriske arbeidsdelingen, hvor kommuner er lokal skolemyndighet for grunnskoler og hvor fylkeskommuner er lokal skolemyndighet for videregående skoler, gjør at kunnskap og ekspertise om enkeltelever ikke nødvendigvis følger eleven fra ungdomsskolen til videregående. Det er viktig med tilstrekkelig overføring av informasjon og kunnskap om enkeltelever i overgangen mellom ungdomsskole og videregående skole. Etter vår erfaring fungerer dette i dag bedre for elever som er tatt inn på særskilt grunnlag. Det er spesielt viktig at denne kunnskapsoverføringen blir god for elever som har fått spesialpedagogisk oppfølging – med tanke på høy risiko for frafall.

Norsk Lektorlag støtter registrering av utdanningsdata på individnivå fra barnehage og ut videregående opplæring i SSB, jfr. ekspertutvalgets forslag (punkt 8.5.2). Dette må imidlertid

gjøres så enkelt og tidsbesparende som mulig, jfr. departementets og arbeidsgivers intensjoner om å ikke innføre nye tiltak som medfører unødvendig tidstyveri.

Norsk Lektorlag finner at det faglige perspektivet i liten grad er ivaretatt i utredningen. I tillegg til behov for tilstrekkelig spesialpedagogisk kompetanse, er det like viktig at elevene undervises av lærere med tilstrekkelig fordypning i faget.

? Hvis du/dere har innspill til ekspertgruppens kunnskapsgrunnlag for **STATLIG OG LOKALT STØTTESYSTEM**, kan du/dere utdype dette her:

Jfr. Del 1 kapittel 5 i rapporten

Ingen kommentar fra instansen

? Hvis du/dere har innspill til ekspertgruppens kunnskapsgrunnlag for **REGELVERKET**, kan du/dere utdype dette her:

Jfr. Del 1 kapittel 6 i rapporten

Ingen kommentar fra instansen

3. ANALYSE

Vi ønsker din/deres vurdering av om ekspertgruppens analyse av dagens situasjon er dekkende, jfr. kapittel 7 i rapporten.

? Hvis du/dere har innspill til ekspertgruppens analyse av dagens situasjon, kan du/dere utdype dette her:

Norsk Lektorlag finner at kunnskapsgrunnlaget har en del overlapp til, og bør sees i sammenheng med:

- St. meld. nr. 18 (2010-2011) *Læring og fellesskap*,
- NOU 2016:14 *Mer å hente* - Bedre læring for elever med stort læringspotensial (*Jøsendalutvalget*)
- NOU 2016:17 *På lik linje* — Åtte løft for å realisere grunnleggende rettigheter for personer med utviklingshemming (*Rettighetsutvalget*) og
- *Uten mål og mening?*, Barneombudets rapport fra 2017

4. TILTAK OM ET HELHETLIG SYSTEM

Vi ønsker din/deres vurdering av ekspertgruppens forslag til et helhetlig system, jfr. Del 2 kapittel 8 i rapporten

? Har du/dere synspunkter på ekspertgruppens forslag til et helhetlig system for en inkluderende og tilpasset pedagogisk praksis i barnehage og skole, kan du/dere utdype dette her:

Vi er her opptatt av hvordan du/dere vurderer helheten av tiltak. Nedenfor vil du/dere få anledning til å kommentere enkeltområder og tiltak.

Behovet for endring er stort. Vi kan ikke la elever som av ulike årsaker mottar spesialundervisning gå 10 år i obligatorisk skolegang hvor det eneste de sitter igjen med er stadige faglige, sosiale og personlige nederlag.

Norsk Lektorlag støtter ekspertgruppens konklusjon om at det i dag tar for lang tid før elever med særlig behov får den støtte de trenger. Norsk Lektorlag deler ekspertutvalgets hovedbekymring, om et lite funksjonelt og ekskluderende system for spesialpedagogiske tiltak. Tiltak igangsettes sent, og læringsutbytte til barn og unge som mottar spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning er ikke tilfredsstillende og står ikke i samsvar med den betydelige ressursinnsatsen. Rettighetsorientering gjør at det brukes mye tid/ressurs på sakkyndige vurderinger og enkeltvedtak. Satt på spissen kan vi si at den spesialpedagogiske kompetansen brukes til å skrive vurderinger framfor til å faktisk undervise eleven. Norsk Lektorlag mener saksgangen må forenkles betydelig, slik at tiltak kan iverksettes raskt, og slik at ressursbruken dreies fra skriving av sakkyndighetsvurderinger til reell veiledning og undervisning til beste for elev og lærer.

Lektorer erfarer altfor ofte at den sakkyndige utredningen er utdypende på beskrivelse av vansker og diagnoser, men at den sjelden gir tydelige anbefalinger for god pedagogisk og faglig praksis. **Vi støtter derfor utvalgets anbefaling om at PP-tjenestens arbeidsinnsats må dreies fra sakkyndige vurderinger til direkte veiledning av lærere.** (punkt 8.3.2). Men kompetanseutvikling og veiledning av lærere tar tid. Dette må tas med i skolens tidsressursfordeling.

Norsk Lektorlag mener ekspertutvalgets hovedprinsipper for helhetlig system for en inkluderende og tilpasset pedagogisk praksis i barnehage og skole, vil være lite kontroversielle, og at man kan gjennomføre flere av tiltakene uten å fjerne dagens lovfestede rett til spesialundervisning.

Norsk Lektorlag går mot en lovendring som fratrar enkeltelever rett til spesialundervisning. Vår erfaring er at enkeltvedtak i større grad utløser tilstrekkelig ressursbruk enn der eleven har behov for spesialpedagogiske støttetiltak, uten å ha enkeltvedtak. Det å fjerne systemet for enkeltvedtak vil ikke løse problemet. Innfør kompetansekrav for spesialundervisning, og luk bort unntakene. Prinsippet om at «Alle barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging i barnehage og skole skal møte lærere med relevant og formell pedagogisk kompetanse» er en kritisk faktor for å heve kvaliteten i det spesialpedagogiske tilbudet. Elever må få både faglig og pedagogisk god oppfølging.

Ekspertgruppens rapport bekrefter at mange barn og unge får spesialundervisning av voksne uten formell pedagogisk kompetanse. **Unntaket i lovverket som åpner for at kommunene og fylkeskommunene som lokale skolemyndigheter kan velge å bruke ufaglært personale for elever med behov for ekstra støtte, må fjernes.** Norsk Lektorlag har også tidligere gitt departementet innspill om at det må stilles formelle kompetansekrav til spesialpedagogisk oppfølgingsarbeid. Her må også krav til fagkunnskap og faglig fordypning ivaretas.

I punkt 8.2.1 Inkluderende og tilpasset opplæring/pedagogisk praksis i barnehage og skole unnlater dessverre ekspertutvalget å si noe om betydningen av formell fagkompetanse i faget elevene skal få opplæring i. Utvalget foreslår at «Alle barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging i barnehagen og skolen skal ha rett til lærere med pedagogisk godkjent utdanning». Dette mener vi bør være selvsagt i en velferdsstat som Norge i 2018. Utvalget burde også slått fast at en trenger å innføre fordypningskrav i fag for lærere som skal undervise barna i fag, og tilrettelegge undervisningen særskilt der det er behov.

Norsk Lektorlag mener et tolærersystem kan være et mulig tiltak for å tilby bedre særskilt tilrettelegging innenfor klasserommets fellesskap, hvor ansvarlig faglærer tilfredsstiller formelle krav til fordypning i undervisningsfaget, og hvor «lærer 2» både har en grunnutdanning i undervisningsfaget, og en relevant spesialpedagogisk utdanning for å møte de utfordringene som finnes i den aktuelle elevgruppen. Dette vil fordre et stort videreutdanningsløft, som vi mener myndighetene må være villige til å gi profesjonene, om en skal kunne realisere ambisjonene om bedre kvalitet i opplæringen, både i form av «ordinær» tilpasset opplæring, og i form av økt kvalitet i de spesialpedagogiske støttetiltakene. [§ 10-8]

Ved å fjerne unntaksmuligheten fra kompetansekravene, vil en sørge for at spesialpedagog både har en spesialpedagogisk grunnutdanning som kan møte elevens opplæringsbehov, og at spesialpedagogen har et minimum av faglig og fagdidaktisk fordypning i det faget det skal undervises i. På denne måten vil en minske risikoen for at kommuner og fylkeskommuner fortsetter med å spare penger ved å tilby elevene ufaglært «spesialpedagogisk» oppfølging som ikke virker. Konsekvensene for elevene kan som kjent være svært alvorlige, og føre til livsvarig utenforskap, nederlag og betydelig senket livskvalitet, slik eksempelvis Barneombudets rapport fra 2017 viser med all tydelighet.

Spesialpedagogiske tiltak i klasserommet fordrer riktige ressurser

Skal et nytt «helhetlig system for en inkluderende og tilpasset pedagogisk praksis» lykkes, er det avgjørende at ikke læreren i praksis må overta ansvar og oppgaver som krever spesialpedagogisk kompetanse. Ordinære faglærere må ikke få et ansvar de i dag ikke har, og som de ikke er skolert til å ta på seg, i tillegg til de andre oppgavene de er satt til å skjøtte. Vi frykter dette allikevel kan skje, om den foreslåtte omorganiseringen gjennomføres uten at

skoleeier eller skoleleder samtidig tilfører nødvendige ressurser lokalt til en slik ny organisering.

Skal spesialpedagogiske tiltak flyttes til klasserommet, må ressurser tilføres.

En utfordring ved innføring av et desentralisert «helhetlig system» er at faglærere og kontaktlærere kan miste oversikten over faglig ekspertise som kan hentes inn. Enkeltlæreren må få hjelp og støtte av eksperter, han skal først og fremst undervise, og kan ikke gjøres til ekspert på samtlige diagnoser og lærevansker.

Norsk Lektorlag savner en grundig kunnskapsinnhenting og vurdering av

grenseoppgangene mellom tilpasset opplæring og spesialpedagogisk støtte. I punkt 8.2.2 Et pedagogisk støttesystem i alle barnehager og skoler skriver ekspertutvalget blant annet at støttesystemet kan ses som en «operasjonalisering av tilpasset opplæring». Vi trenger et klarere skille mellom spesialundervisning og tilrettelegging i ordinær undervisning, også for å kunne skape mer sømløse overganger mellom dem.

Både eleven som har kunnskapshull fra tidligere års pensum og eleven som har lærevansker eller andre fysiske, eller psykiske problemer har behov for ekstra oppfølging, men av ulike type. Om god tilpasset opplæring best gis på individnivå eller på gruppenivå, og med eller uten en egen spesialpedagogisk ressurs, henger også sammen med elevens progresjon.

Som bl.a. Jøsendalutvalget har pekt på, må man i større grad utnytte mulighetene for organisatorisk differensering av undervisningen for å kunne gi god tilpasset opplæring.

Norsk Lektorlag går mot ekspertutvalgets forslag om at alle som jobber i skolen skal få plikt om å varsle rektor ved mistanke om at barn og unge ikke får realisert sitt

potensial for læring. Forslaget synes svakt begrunnet, og det er ikke gjort rede for hvilken tidsbruk dette vil utløse, eller hvor høyt en slik plikt skal prioriteres. Norsk Lektorlag advarer mot å innføre en allmenn varslingsplikt hvor alle lærere skal «følge med» på kollegaers undervisning og varsle rektor om elever ikke får realisert sitt potensial for læring. Begrepet «potensial for læring» er for øvrig svært generelt og vagt, og er, etter det vi kan se, ikke definert i rapporten, til tross for gjennomgående bruk.

Lettvint forslag om timeplaner

Ekspertutvalget skriver at

«Et effektivt pedagogisk støttesystem forutsetter at organiseringsprinsipper, gruppestørrelser og lærertilknytning endres fleksibelt ut fra barn og unges behov (...) Støttesystemet vil særlig for skolene innebære at både elevens og læreres timeplaner endres ut fra elevenes behov» (s 240).

Elevens behov i et klassefelleskap kan være mangefasettete og i konflikt med hverandre. Hvilke elevens behov som skal møtes på bekostning av andres, gir ikke ekspertutvalget noen løsning på.

Ekspertutvalget besvarer heller ikke hvordan en stor sektor, som i stor grad opererer innenfor rammene som komplekse arbeidstidsavtaler gir, skal kunne «fleksibelt endre elevers og læreres timeplaner».

For Norsk Lektorlag er det avgjørende at elevers rett til minstetimetall i fagene beholdes. Det må ikke blir vilkårlig hvor mye undervisning en elev mottar. Det må ikke at det innføres et system med tilfeldig bortvalg av fag og innhold i fag for elever som trenger særskilt tilrettelegging. Det eksisterer allerede i dag mulighet for å omdefinere en viss ressurs, og forslag i Stortinget om å øke denne andelen ble reeltivt nylig nedstemt.

Tidlig innsats – beredskap gjennom hele skoleløpet

God begynneropplæring gir gode premisser for videre læring gjennom skoleløpet. Men styrkingen av tidlig innsats på 1.-4. trinn må ikke føre til at man overser behovet for fortsatt beredskap på de øvrige klassetrinnene. Det er flere grunner til at dette er nødvendig. I tillegg til at elever kan falle utenom særskilte tiltak for tidlig innsats, kan det også skje uforutsette eller uvanlige ting ved en elevs utvikling som gir behov for særskilt innsats også i høyere klassetrinn. I tillegg endres fagenes innhold hele tiden. Det er derfor svært viktig at systemet utformes slik at man i hele grunnopplæringen kan fange opp elever som ikke ble fanget opp de første fire årene. Norsk Lektorlag mener man også bør se nærmere på det finske systemet, der elevene mye raskere får hjelp gjennom konkrete strukturerte tiltak, i form av ekstraundervisning som kommer i tillegg til den ordinære undervisningen. Eleven bør kunne gå inn og ut av slike tilbud etter behov. Det er viktig at et ekstratilbud ikke oppleves stigmatiserende, men som normalt, eller også som statushevende.

Våre lektorer, som primært arbeider i ungdomsskoler og videregående skoler, erfarer at det er viktig å kunne sette inn ekstratilbud gjennom hele skoleløpet, og at det trengs bedre oppfølgingssystemer for dette.

5. OMRÅDER FOR TILTAK

I rapporten beskriver ekspertgruppen flere områder med tilhørende tiltak i del 2, kapittel 8. Er det enkelte områder for tiltak i det helhetlige systemet du/dere har synspunkter på så kan dette utdypes nedenfor.

🔍 Synspunkter på Inkluderende og tilpasset praksis i barnehage og skole. Utdyp her:

Jfr. punkt 8.2.1 i rapporten

Ingen kommentar fra instansen

? Synspunkter på Pedagogisk støttesystem i barnehager og skoler. Utdyp her:

Jfr. punkt 8.2.2 i rapporten

Ved desentralisering må fagmiljøenes kompetanse ivaretas

Erfaringsmessig bør fagmiljøer ha en viss størrelse for å være kvalitativt gode, og for å kunne være i stand til å videreutvikle egen fagkompetanse. Om de spesialpedagogiske fagmiljøene spres på fylkeskommuner og en kutter ned på PP-tjenesten og desentraliserer den, vil være nødvendig med kompensatoriske tiltak slik at en beholder fagmiljøenes samlede kompetanse. En vil trolig trenge strukturer på kommunenivå og fylkeskommunalt nivå som ivaretar spisskompetansen PP-tjenesten representerer i dag. En grunnkompetanse hos samtlige lærere vil være å kjenne til hvilke instanser som har ekspertise innen ulike fagfelt. Norsk Lektorlag mener det er grunn til å vurdere behovet for å beholde en sentralisert funksjon av en viss størrelse, for å sikre spisskompetanse på nasjonalt nivå.

Samtidig ser vi det som positivt at kompetansen kan komme tettere på skolene, og støtter målet om å redusere byråkratiet tilknyttet spesialundervisningen. Tidsvinduet for å kunne følge opp elevene vil kunne bli mye større ved at kompetansemiljøene kommer tettere på skolene, og at mer ressurser vris fra utredning til tiltak. I dag oppleves tidsvinduet som svært lite, selv om store ressurser blir brukt. Eksempelvis fikk en faglærer på en videregående skole en sakkyndighetsvurdering om en Vg3-elev så sent som i mai, ved skoleårets slutt. Slike tilfeller sementerer inntrykket av en dårlig fungerende spesialpedagogisk støttetjeneste, og bidrar ikke til tillit mellom skolens fag- og kontaktlærere og PPT.

? Synspunkter på Varige og omfattende individuelle tiltak. Utdyp her:

Jfr. punkt 8.2.3 i rapporten

Ingen kommentar fra instansen

? Synspunkter på Samarbeid og kompetanseheving i barnehager og skoler. Utdyp her:

Jfr. punkt 8.3.1 i rapporten

Behov for etter- og videreutdanning

Ekspertutvalget foreslår at desentraliserte kompetansemidler knyttes til spesialpedagogisk arbeid. Behovet for dette er, etter det vi kan se, ikke kartlagt godt nok, og det framkommer heller ikke hvordan behovet for økt spesialpedagogisk kompetanse blant ordinære faglærere i

skolen skal prioriteres framfor faglig etter- og videreutdanning som trengs for å møte andre krav og ambisjoner om økt kvalitet i skolen. Opplæringslovens § 10-8 har svært ambisiøse krav til hvordan skoleleder skal sikre at personalet har oppdatert kompetanse. Det eksisterer et stort behov for faglig etter- og videreutdanning, en kamp mellom EVU rettet mot hhv. spesialpedagogikk og fag må unngås.

? Synspunkter på En lokal pedagogisk veiledningstjeneste. Utdyp her:

Jfr. punkt 8.3.2 i rapporten

Ingen kommentar fra instansen

? Synspunkter på Statlig/fylkeskommunalt tjenester. Utdyp her:

Jfr. punkt 8.3.3 i rapporten

Ingen kommentar fra instansen

? Synspunkter på Samiske spesialpedagogiske tjenester. Utdyp her:

Jfr. punkt 8.3.4 i rapporten

Ingen kommentar fra instansen

? Synspunkter på Nødvendige regelverksendringer. Utdyp her:

Jfr. punkt 8.4 i rapporten

Overordnet del av læreplanen har status som forskrift, og er svært tydelig på at medvirkning er et prinsipp som skal prege opplæringen. Norsk Lektorlag mener derfor at det ikke er behov for en ny særskilt paragraf i opplæringsloven som sikrer elevers rett til medvirkning, jfr. barnehagelovens § 3.

? Synspunkter på Andre nødvendige tiltak. Utdyp her:

Jfr. punkt 8.5 i rapporten

Ingen kommentar fra instansen

6. IMPLEMENTERING

❓ **Er det noen av områdene for tiltak eller enkelttiltak (fra spørsmålet over), som dere mener bør prioriteres?**

Jfr. rapportens kapittel 8

Ingen kommentar fra instansen

❓ **Er det enkelte av ekspertgruppens forslag som ikke bør gjennomføres? Evt. hvorfor ikke?**

Jfr. rapportens kapittel 8

Ingen kommentar fra instansen

❓ **Hva er forutsetningene for en vellykket implementering av det nye helhetlige systemet i barnehager og skoler?**

Utvalget overser lektorutdanninger som PPU og integrerte lektorprogram

I punkt 8.5.1 skriver ekspertutvalget at både barnehagelærerutdanningen og grunnskolelærerutdanningene må sikre fremtidige lærere kompetanse for å kunne møte heterogene elevgrupper. Videre kommenterer ekspertgruppen at de ikke mener det er tilstrekkelig at 45 av 300 studiepoeng er knyttet til pedagogikk og elevkunnskap i grunnskolelærerutdanningene, og at andelen studiepoeng til pedagogikk og spesialpedagogikk må økes.

Ekspertgruppen overser med dette de store lektorutdanningene som PPU og integrerte lektorprogram, som årlig uteksaminerer store kandidatkull, og som kvalifiserer for undervisning på 5.-13. trinn. Dermed mangler skolesektoren ekspertgruppens vurdering av behovet for tiltak i disse utdanningene. Spesielt er PPU, som er en ettårig utdanning, allerede preget av mange og delvis motstridende krav, her kan man vanskelig innføre flere studiepoeng i pedagogikk eller spesialpedagogikk, uten å nedprioritere andre viktige områder, som f.eks. fagdidaktikk og praksis.

Norsk Lektorlag har foreslått utprøving av lønnet turnusår som erstatning for dagens ordning med PPU. I en slik turnusløsning kan også den ansatte, via egen undervisning på skolen, få bedre kjennskap til spesialpedagogiske utfordringer, samtidig som turnuslæreren parallelt får undervisning i pedagogikk og evt. spesialpedagogikk ved et universitet eller en høgskole.

❓ **Har du/dere forslag til alternative tiltak og systemendringer, som kan bidra til et bedre tilrettelagt og inkluderende tilbud enn i dag?**

Dersom du/dere har forslag til andre alternative tiltak vil vi gjerne få høre om det.

Ingen kommentar fra instansen

❓ **Har du/dere forslag til digitaliseringstiltak som kan støtte opp under god inkludering, utvikling og læring?**

Ingen kommentar fra instansen

7. AVSLUTTENDE SPØRSMÅL OG KOMMENTARER

❓ **I hvilken grad er du/dere enige i ekspertgruppens forslag til et nytt helhetlig system?**

Med de forutsetninger gruppen legger til grunn i rapporten vil vi gjerne vite i hvilken grad du/dere støtter ekspertgruppens forslag.

Delvis enig

- Stadig flere elever mangler grunnleggende kunnskaper og faglig grunnlag for å kunne henge med i undervisningen på ungdomstrinnet. De nye læreplanene gjennom fagfornyelsen må være konkrete når de skal beskrive læringsforløp og tydeliggjøre progresjon, gjerne brutt ned til anbefalinger om forventet faglig nivå hvert skoleår.
- Det faglige perspektivet er i liten grad ivare tatt i utredningen. Elevene må ha lærere som både har tilstrekkelig faglig og spesialpedagogisk kompetanse.
- Ekspertgruppen beskriver viktige visjoner og prinsipper for et spesialpedagogisk støttesystem, Norsk Lektorlag mener dette kan følges opp uten å frata eleven rett til spesialundervisning gjennom enkeltvedtak. **Norsk Lektorlag går mot en lovendring som fratår enkeltelever rett til spesialundervisning.**
- Norsk Lektorlag mener det er viktig å redusere utredningstiden. Det bør kunne angis rammer for den sakkyndige vurderingen som inkluderer tidsbruk, slik at brorparten av ressursinnsatsen kan gå til å følge opp eleven på skolen.
- Den sakkyndige vurderingen må bedre oppfylle opplæringslovens §5-3 og *ta standpunkt til hva som kan være realistiske læringsmål for eleven og hvilken opplæring som gir et forsvarlig opplæringstilbud.*

- Forslaget om at et mer fleksibelt pedagogisk støttesystem må kunne endre elevenes timeplaner etter behov må ikke rokke ved elevens rett til minstetimetall i fagene.
- Fagmiljøer bør ha en viss størrelse for å være kvalitativt gode, og være i stand til å videreutvikle egen fagkompetanse. En eventuell innføring av en desentralisert støttetjeneste i skolene må derfor møtes med kompensatoriske tiltak, eksempelvis ved å organisere faglige nettverk og sette av tid til faglig oppdatering og diskusjoner i disse, for å styrke de faglige vurderingene og beholde det profesjonelle skjønnet.
- Norsk Lektorlag støtter at PP-tjenestens arbeidsinnsats i større grad dreies fra sakkyndige vurderinger til direkte veiledning av lærere. Kompetanseutvikling og veiledning av lærere tar tid og må tas med i skolens tidsressursfordeling.
- Unntaksmuligheten i lovverket som gir mulighet for å sette ufaglærte til å følge opp barn og unge med behov for ekstra støtte, må fjernes, og det må innføres kompetansekrav for spesialpedagogisk oppfølging.
- Norsk Lektorlag støtter registrering av utdanningsdata på individnivå fra barnehage og utvideregående opplæring i SSB. Dette må gjøres så enkelt og tidsbesparende som mulig.

 Har du/dere andre kommentarer, kan disse gis her:

Ingen kommentar fra instansen